V. SPRAWOZDANIE

WYDZIAŁU TOWARZYSTWA

MUZEUM ETNOGRAFICZNEGO

W KRAKOWIE

ZA ROK 1915.

ADRES TOWARZYSTWA I ZARZĄDU MUZEUM:
KRAKÓW, WAWEL L. 7.

NAKŁADEM TOWARZYSTWA MUZEUM ETNOGRAFICZNEGO
W KRAKOWIE. — CZCIONKAMI DRUKARNI LITERACKIEJ
POD ZARZĄDEM L. K. GÓRSKIEGO. — 1916.

ZAPROSZENIE.

Wydział „Towarzystwa Muzeum etnograficznego w Krakowie" zaprasza do wpisywania się na Członków Towarzystwa.

Wkładka miesięczna 1 K.

Członkowie-założyciele płacą jednorazowo 200 K.

Wpisowego nie opłaca się.

Upraszamy najgoręcej Szanownych Członków Towarzystwa o jednanie nowych Członków i zbieranie przedmiotów muzealnych.

Zwracamy uwagę na str. 11.

Rok ubiegły, rok wojny, odbił się bardzo niekorzystnie na stosunkach Muzeum etnograficznego.

Wprawdzie nie ustała ani na chwilę praca około rozwoju Muzeum, ale musiała ograniczyć się do minimum, bo do minimum spadły także dochody Towarzystwa muzealnego. Gdyby nie zapas kasowy, jaki pozostał jeszcze z pożyczki, zaciągniętej w roku 1914, nie byłoby czem pokryć nawet najniezbędniejszych wydatków, połączonych z utrzymaniem Muzeum.

Najpilniejszą czynnością Wydziału było i jest dalsze restaurowanie gmachu, bo nagromadzonych zbiorów muzealnych niema już gdzie pomieścić. To też Wydział obrócił w tym roku lwią część funduszów swoich na koszta robót restauracyjnych. Została odnowioną ostatnia, w ruinie będąca, sala na I piętrze, nadto dwie salki na parterze na pomieszczenie biblioteki. Do sali po dawnej kaplicy seminarzyckiej na parterze wstawiono nowe okno, bo otworem olbrzymim zaciekał deszcz w lecie, a w zimie śnieg sypał i mury naciągały wilgocią z wielką szkodą dla samego budynku.

Dalsza restauracya parteru zależeć będzie od udzielenia nam pomocy przez Wysoki Wydział krajowy, o którą to pomoc upraszaliśmy. Prosiliśmy także o oddanie nam całego budynku w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z roku 1914, a przynajmniej na razie parteru tego gmachu, bo zbiory muzealne, zamknięte w pakach, dopraszają się wydobycia na widok publiczny i odpowiedniego rozmieszczenia.

W ubiegłym roku znowu pięć sal nowych zostało urządzonych i otwartych dla publiczności. Są to sale: tkactwa ludowego polskiego, tudzież oddział litewski i ruski. Nie szczędził pracy i trudów ani p. kustosz, Seweryn Udziela starszy, ani p. zarządca administracyjny, Antoni Warchałowski i przy pomocy gorliwej p. Feliksa Taroniego i p. Seweryna Udzieli młodszego, bardzo życzliwych przyjaciół Muzeum, zostało obecnie całe pierwsze piętro uporządkowane, a dwanaście sal ze zbiorami zostało otwartych dla publiczności. Pan inżynier Tadeusz Sulikowski wycinał i polerował w darze dla Muzeum liczby metalowe na szafach. Wszystkim tym Panom składa Wydział gorące podziękowanie.

Biblioteka muzealna została skatalogowana i urządzona przez kustosza, p. Seweryna Udzielę i oddana do użytku publicznego, o czem osobno niżej.

Zbiory nasze powiększyły się nieco nawet w tym roku wojny, a z uczuciem dumy podnieść musimy, że nawet między dzielnymi legionistami naszymi mieliśmy serdecznych przyjaciół, którzy wśród walk i trudów wojennych pamiętali o zbiorach muzealnych i powiększali je, nadsyłając różne przedmioty, rysunki własnoręczne i fotografie. Cześć im za to!

Świetny Magistrat miasta Krakowa raczył nam wypłacić subwencyę 300 koron, uchwaloną przez Prześwietną Radę miejską jeszcze roku ubiegłego i tym sposobem przyszedł nam z wielką pomocą w dzisiejszych czasach ciężkich, za co Wydział poczuwa się do obowiązku złożenia najpowinniejszego podziękowania.

W tym roku tak samo, jak w latach ubiegłych, zawsze z całą gotowością Kierownictwo robót restauracyjnych na Wawelu popierało prace nasze, a szczególnie Wielmożnym Panom architekcie Karolowi Skawińskiemu i Adamowi Bogdaniemu winni jesteśmy podziękować za okazywaną nam życzliwość i pomoc.

Praca w Muzeum.

Skoro została ukończoną restauracya ostatnich sal na pierwszem piętrze i wykonane szafy do przechowywania przedmiotów muzealnych, odbywało się dalsze porządkowanie i rozmieszczanie zbiorów. W oddziale polskim urządzona została salka, mieszcząca przedmioty, związane z tkactwem ludowem: więc warsztaty, kołowrotki, kądziele i t. d., wreszcie tkaniny ludowe, ręczne. Po drugiej stronie korytarza w największej sali rozmieszczono przedmioty pochodzące z Litwy i Białorusi — w następnej odzież, hafty i ceramikę z Podola i Ukrainy — w trzeciej przedmioty z Pokucia — wreszcie w ostatniej reprezentowana jest dalsza Słowiańszczyzna, a więc Słowacy, Chorwaci, Bułgarzy i Wielkorusy.

Prowadzono też dalsze inwentaryzowanie zbiorów.

Pan prof. Leopold Węgrzynowicz spędził wiele wieczorów w naszej pracowni i wykonał przeszło 100 przeźroczy do skioptikonu z oryginalnych fotografij muzealnych. Za tę pracę dla Muzeum składa mu Wydział serdeczne podziękowanie.

Zbiory.

W roku 1915 otrzymało Muzeum etnograficzne od 13 osób 177 przedmiotów w darze; mianowicie: 7 części odzieży, 1 narzędzie rzemieślnicze, 6 sprzętów domowych, 1 instrument muzyczny, 43 przedmiotów sztuki ludowej, 16 przedmiotów do kultu, 19 obrazów i rysunków, oraz 84 negatywów fotograficznych.

Ofiarodawcami byli:

P. Władysław Bartynowski darował 12 obrazów, przedstawiających „Wojsko polskie“, rys. Michała Stachowicza; p. Michał Cičko własnej roboty „mękę Pańską“ we flaszeczce; p. Marya Domagalska 7 pisanek z Węgierskiego Hradyszcza

na Morawach; p. Dr Franciszek Gawełek gęśl serbską, 2 hafty żydowskie z XVIII wieku, 2 obrazy góralskie, malowane na szkle, szczeć do czesania lnu i wieniec dożynkowy z Pleszowa, oraz 14 klisz fotograficznych z typami ludowymi ze Szczurowej; p. L. K. Górski czapkę kozacką; p. Jan Gworek 40 klisz fotograficznych z typami ludowymi z Golkowic i okolicy; p. Aleksander Kunze 3 pisanki z Przerowa na Morawach, szczypce żelazne, używane do ucinania knotów u palących się świec, na podstawce, ze Skawiny, 2 łyżki drewniane z pod Uralu, różaniec, 6 medalików i 2 krzyżyki rosyjskie; p. Gabryela Mazurowa haft ręczny z Łapanowa, haftowane, sukienne trzewiki góralskie z Waksmundu na Podhalu, 2 garnki i 30 wycinanek z Wojniłowa pod Kałuszem; p. Malwina Neusser koszulę kobiecą z 1887 r. z Dąbrowicy pod Sieniawią w powiecie jarosławskim; p. Władysław Różycki krzyż, złożony z kilkudziesięciu kawałeczków drzewa, wykonany w 1895 r. przez wieśniaka w Lipniku w powiecie wielickim; p. Mieczysław Udziela 2 krzyżyki mosiężne i 3 gerdany z paciorków z Rafajłowej w Galicyi, torbę huculską, łyżkę drewnianą z Ryngacza w Besarabii i 6 rysunków, przedstawiających budynki i sprzęty w Pniowie, w Rarańczy i w Ryngaczu; p. Jan Węgrzynowicz 30 klisz fotograficznych, przedstawiających typy ludowe w Dobrej i w okolicy; p. Rudolf Wojnarowicz rysunek łyżki rosyjskiej z nad Wołgi.

Wszystkim ofiarodawcom dziękujemy najuprzejmiej i prosimy o dalszą pamięć o Muzeum etnograficznem.

Poczuwamy się też do obowiązku złożenia na tem miejscu najpiękniejszego podziękowania p. rotmistrzowi Bolesławowi Wróblewskiemu, który z wielkiem zamiłowaniem i nakładem kosztów gromadzi przedmioty sztuki ludowej i składa je w depozycie w muzeum naszem.

Biblioteka.

Gorąco zajął się kustosz Muzeum uporządkowaniem biblioteki muzealnej, zwłaszcza, że na jej pomieszczenie udało się na parterze gmachu odrestaurować odpowiednią salę i sprawić potrzebne szafy. Spisał więc inwentarz i sporządził katalog kartkowy i tym sposobem uczynił bibliotekę przystępną dla pragnących z niej korzystać etnografów.

Biblioteka liczy obecnie 594 dzieł i broszur w 851 tomach, wartości 3.344 K 77 h. W tem mamy:

polskich dzieł i broszur	500	w 702	tomach
innych słowiańskich (czeskich, ruskich, rosyjskich, słoweńskich)	37	w 59	„
niemieckich	50	w 83	„
w innych językach (francuskim, włoskim, angielskim i szwedzkim)	7	w 7	„
Razem . .	594	w 851	tomach

Zaledwie 4 dziełka w 5 tomach zostały zakupione, wszystkie inne — to dary osób życzliwych Muzeum etnograficznemu.

Założycielem biblioteki jest p. Seweryn Udziela, który ofiarował księgozbiór swój fachowy, zbierany przez życie całe, a obejmujący 398 dzieł i broszur w 567 tomach, wartości 2.463 K 36 h.

Z biblioteki nieodżałowanej pamięci Dra Władysława Kosińskiego otrzymaliśmy 20 dzieł i broszur w 68 tomach, wartości 454 K 40 h.

Prezes naszego Towarzystwa, prof. Julian Talko-Hryncewicz, ofiarował 47 dzieł i broszur w 52 tomach, wartości 63 K 41 h.

Wreszcie 34 innych osób i instytucyj, które wyszczególniliśmy w poprzednich sprawozdaniach rocznych ofiarowało 129 dzieł i broszur w 164 tomach, wartości 363 K 60 h.

Wszystkie książki są oprawione i ponumerowane.

Ponieważ fundusze nasze są skromne, przeto jeszcze dalej wzrost biblioteki zależeć będzie od ofiarności społeczeństwa i dlatego upraszamy gorąco wszystkich przyjaciół Muzeum i instytucye naukowe o książki do tej biblioteki.

Goście.

Liczba gości, zwiedzających Muzeum, spadła znacznie w roku sprawozdawczym. Całą uwagę społeczeństwa pochłonęły bieżące wypadki wojenne, wobec których wszystko inne musiało zejść na plan dalszy. Muzeum otwarte było dla publiczności przez 175 dni w roku 1915. W tym czasie zwiedziło je 1741 osób. Wycieczek, zwiedzających wspólnie Muzeum, było 8 i liczyły 296 osób.

Fundusze.

Wobec małych dochodów zredukowaliśmy wydatki do najmniejszych granic. Cała praca w Muzeum odbywa się bezpłatnie. Fundusze, jakie mieliśmy do dyspozycyi, obróciliśmy głównie na restauracyę budynku, urządzenie sal muzealnych i instalacyę oraz konserwacyę zbiorów, co kosztowało 1.983 K 94 h. Opał, światło, czyszczenie budynku kosztowało 648 K 61 h, a wszystkie inne wydatki w całym roku zaledwie 259 K 53 h. Jeżeli się zważy, że obecnie używamy na cele muzealne 23 ubikacyj, to trudno w wydatkach ograniczyć się do mniejszej kwoty.

Zaciągniętych długów w roku 1914 nie spłaciliśmy, zamykamy więc ten rok niedoborem, wynoszącym 3.889 K 84 h.

Wobec niepewnych czasów, w jakich obecnie żyjemy, nie jesteśmy w stanie zaprojektować na rok 1916 preliminarza dochodów i wydatków, ale będziemy czynili wszelkie możliwe zabiegi o uzyskanie funduszów, i funduszów tych będziemy używali jak najoszczędniej.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKÓW

za czas od 1 stycznia do 31 grudnia 1915 roku.

Dochody.

1. Saldo z roku 1914	2994·51	K
2. Wkładki Członków	174·—	„
3. Dary jednorazowe	20·—	„
4. Subwencya Świetnej Rady miasta Krakowa	300·—	„
5. Za wstępy do Muzeum	258·80	„
6. Odsetki od pieniędzy chwilowo ulokowanych w Kasie oszczędności	78·63	„
Razem	3825·94	K

Wydatki.

1. Restauracya budynku na Wawelu	1197·28	K
2. Sprzęty i urządzenie	396·70	„
3. Zakupno przedmiotów muzealnych	95·74	„
4. Opał i światło	570·78	„
5. Instalacya i konserwacya	189·96	„
6. Wydatki kancelaryjne, porta i t. p.	91·79	„
7. Druk sprawozdań	72·—	„
8. Czyszczenie lokalu	77·83	„
Razem	2692·08	K
Gotówka wynosi	1133·86	K

Długi.

1. Długi wekslowe	4400·—	K
2. Zaległe procenta	429·—	„
3. Należytość za szyby w szafach	294·70	„
Razem	5123·70	K

ZESTAWIENIE.

1. Wydatki w roku 1915	2692·08 K	
2. Długi	5123·70 „	
Razem		7815·78 K
3. Dochody		3825·94 „
Niedobór		3989·84 K

W Krakowie 31 grudnia 1915 r.

Za Prezesa: *Prof. Dr Franciszek Bujak.*

Sekretarz: *Dr Franciszek Gawełek.*

Za Skarbnika: *Seweryn Udziela.*

Komisya rewizyjna:

Prof. Dr Jan Łoś. *Dr Edmund Długopolski.*

Dr Kazimierz Kaczmarczyk.

Członkowie.

Liczba członków nie uległa zmianie. Towarzystwo liczy obecnie 16 członków-założycieli i 118 członków zwyczajnych.

Skład Towarzystwa.

Wydział:

Przewodniczący: Talko-Hryncewicz Julian;
Zastępca Przewodniczącego: Bujak Franciszek;
Skarbniczka: Jarnuszkiewiczowa Marya;
Sekretarz: Gawełek Franciszek;
Kustosz: Udziela Seweryn.
Członek Wydziału: Estreicher Stanisław;
" " Ks. Fijałek Jan;
" " Kiernik Eugeniusz;
" " Ostrowski Witold;
" " Wrzosek Adam;
" " Żórawski Kazimierz.

Członkowie-założyciele:

Chrzanowski Ignacy.
Chrzanowska Wanda.
Cieńska Tadeuszowa.
Dziewulska Antonina.
Dziewulski Stefan.
Galewska Wanda.
† Galewski Adolf.
Bar. Götz-Okocimski Jan.
Jarnuszkiewiczowa Marya.
Kostanecki Kazimierz.
Natanson Władysław.
Ptaśnik Jan.
† Rothert Władysław.
Talko-Hryncewicz Julian.
Udziela Edmund.
Wrzosek Adam.

Członkowie zwyczajni:

Aleksander Jakób, Kraków.
Białkowski Leon, Dr, Kijów.
Biskupska Stanisława, Kraków.
Bugiel Elżbieta, Paryż.
Bugiel Włodzimierz, Dr med., Paryż.
Bujak Jan, Lwów.
Bujak Franciszek, Dr, prof. Uniw., Kraków.

Bujakówna Anna, Kraków.
Bujakówna Ewa, Kraków.
Bystroń Jan Stanisław, Kraków.
Bystrzonowski Antoni, Ks. Dr, prof. Uniw., Kraków.
Chilewski Maksymilian, Kraków.
Chudyba Stanisław, Ks., Kraków.
Cielecki Artur Zaremba, Hodynkowce.
Czarnowski Stefan, Warszawa.
Czubryński Antoni, Kraków.
Dąbczańska Helena, Lwów.
Długopolski Edmund, Dr, prof., Kraków.
Domagalska Marya, dyrektorka szkoły, Kraków.
Drozdowski Leon, Ks., wikaryusz, Skawina.
Duda Franciszek, Dr, adjunkt archiw. kraj., Kraków.
Dyboski Roman, Dr, prof. Uniw., Kraków.
Dzieduszycki hr. Paweł, Kraków.
Dziewulska Jadwiga, Kraków.
Estreicher Stanisław, Dr, prof. Uniw., Kraków.
Fijałek Jan, Ks., Dr, prof. Uniw., Kraków.
Galewski Tadeusz, Kraków.
Garanówna Teresa, nauczycielka, Biecz.
Gawełek Franciszek, Dr, prof. gimnazyum, Kraków.
Godlewski Emil, senior, Dr, prof. Uniw., Kraków.
Godlewski Emil, junior, Dr, prof. Uniw., Kraków.
Gołąb Julian, Ks., Dr, prof., archiwaryusz Kapituły krakowskiej.
Goral Józef, prof. gimn., Kraków.
Górski Jan, Dr, Kraków.
Górski Ludwik Karol, Kraków.
Gromnicki Tadeusz, Dr, prof. uniw., Kraków.
Gross Adolf, Dr, adwokat, poseł do parlamentu, Kraków.
Grzymek Stanisław, prof. gimn., Tarnów.
Gumplowicz Władysław, Dr, Kraków.
Henzler Józef, urzędnik pocztowy, Kraków.
Jakubiec Jan, Dr, prof. gimn., Kraków.
Jędrzejowski Zbigniew, Kraków.
Kaczmarczyk Józef, Ks., Dr, prof. uniw , Kraków.
Kaczmarczyk Kazimierz, Dr, Kraków.
Kader Bronisław, Dr, Kraków.
Kargel Adolf, prof. gimn., Biała.
Karłowiczowa Irena, Kraków.
Kaufmann Leon, Paryż.
Kiernik Eugeniusz, Dr, prof. uniw., Kraków.
Kleczkowski Adam, prof. gimn., Kraków.
Komarnicki Stefan, Dr, Kraków.
Kowal Jan, Ks., wikaryusz, Przecław.
Kozubski Jan, Dr, Kraków.
Kramsztykowa Eleonora, Warszawa.
Kramsztyk Zygmunt, Warszawa.

Krukierek Michał, nauczyciel, Równe.
Krzyształowicz Franciszek, Dr, prof. uniw., Kraków.
Krzyżanowski Adam, Dr, prof. uniw., Kraków.
Kutrzeba Stanisław, Dr, prof. uniw., Kraków.
Leichtfriedowa Stanisława, Kraków.
Lewiński Jan Stanisław, Dr, Warszawa.
Łoś Jan, Dr, prof. uniw., Kraków.
Madlówna Nimfa, nauczycielka, Kraków.
Matusiak Szymon, radca szkolny, Lwów.
Majewski Kazimierz, Dr, Kraków.
Matuszewska Wanda, Petersburg.
Meyer Stefan, Warszawa.
Mierzejewski Władysław, Dr, Kraków.
Mleczko Jan, Ks., Filadelfia.
Morzycka Marya, Kraków.
Mostowska Zofia, Zakopane.
Mróz Adam, Dr, komisarz c. k. Dyr. kolei półn., Kraków.
Muzeum im. Hr. Dzieduszyckich, Lwów.
Nitsch Kazimierz, Dr, prof. uniw., Kraków.
Ognisko krajowego Związku nauczycielstwa ludowego, Swoszowice.
Osiński Maryan, architekt, Lwów.
Ostaszewski Kazimierz, Kraków.
Ostrowski Witołd, c. k. instruktor przemysłowy, Kraków.
Pawłowska Zofia, dyrektorka szkoły żeńskiej, Skawina.
Poźniak Wiktor, Dr, komisarz c. k. Dyrekcyi kolei, Kraków.
Pyrć Władysław, nauczyciel, Kraków.
Raciborski Maryan, Dr, prof. uniw., Kraków.
Rada miejska, Przemyśl.
Radwański Antoni, nauczyciel, Kraków.
Rogojski Kazimierz, Dr, prof. uniw., Kraków.
Rosenblatt Emanuel, Dr, Kraków.
Rosenblatt Józef, Dr, prof., Kraków.
Sawicki Ludomir, Dr, prof. uniw., Kraków.
Schlosserówna Karolina, nauczycielka, Kraków.
Semkowicz Władysław, Dr, Lwów.
Sędzimirowa Jadwiga, Kraków.
Sieniatycki Maciej, Ks., Dr, prof. uniw., Kraków.
Sienkiewicz Henryk młodszy, Kraków.
Sinko Tadeusz, Dr, prof. uniw., Lwów.
Słomka Jan, młodszy, prof. gimn., Kraków.
Słonecki Maryan, absolwent politechniki, Lwów.
Sokalowa z Wendów Marya, Warszawa.
Stefczyk Franciszek, Dr, Lwów.
Sternbach Leon, Dr, prof. uniw., Kraków.
Struczowski Romuald, Dr, Brzesko.
Suwada Karol, Ks., proboszcz, Zdrochce ad Radłów.
Szeptycka hr. Jadwiga, Przyłbice.
Taroni Feliks, nauczyciel, Kraków.

Udziela Maryan, Dr, lekarz powiatowy, Gródek Jagielloński.
Udziela Seweryn, inspektor szkolny okręgowy, Kraków.
Warchałowski Antoni, Kraków.
Wertheimowa Julia, Warszawa.
Węgrzynowicz Leopold, prof. gimn., Borszczów.
Wilczyński Ludwik, Kraków.
Włodek Jan, Dr, Kraków.
Włodkowa Zofia, Kraków.
Zaleska Marya, Warszawa.
Zawiliński Roman, dyrektor gimnazyum, Kraków.
Zdanowicz Bronisław, Petersburg.
Zimmermann Kazimierz, Ks., Dr, prof. uniw., Kraków.
Żółtowski hr. Adam, prof. uniw., Kraków.
Żórawski Kazimierz, Dr, prof. uniw., Kraków.

Czego nam potrzeba do zbiorów Muzeum etnograficznego?

Muzeum etnograficzne pragnie odtworzyć życie ludu, jakiem ono jest w dniu powszednim i świątecznym — w chwili radości i w chwili smutku — gromadzi więc przedmioty (lub ich rysunki), jakich lud używa w pewnej miejscowości i jakie posiada. Najpożądańsze są przedmioty naturalne, a gdy ich nie można dostarczyć, trzeba je zastąpić modelami, malowidłami, rysunkami i fotografiami.

Do zbiorów muzealnych potrzebne są:

1. Modele, rysunki i fotografie kościołów, cerkwi i bożnic drewnianych i takichże dzwonnic, kapliczek, chat, spichlerzy, młynów, tartaków, foluszów i t. d.

2. Okazy, modele, rysunki i fotografie sprzętów, jak: skrzyń, łóżek, kołysek, stołów, stołków, ław, półek, szafek na naczynia, sąsieków i t. d., obrazy malowane na szkle, drewnie lub płótnie, zamki, kłódki i t. p.

3. Okazy, rysunki i fotografie naczyń: garnków, misek, dzbanków, cebrzyków, konewek, beczek, łyżek, noży, nożyków, czerpaków, stępek, kaganków, lichtarzy i t. p.

4. Okazy, modele, rysunki i fotografie narzędzi rzemieślniczych i rolniczych, a więc: kądziele, kołowrotki, międlice, cierlice, warsztaty tkackie, garncarskie, kuśnierskie — pługi, brony, żarna, łopaty, widły, biczyska — uprząż na konie i jarzma na woły, wozy, sanie, — stępy, przyrządy do wytłaczania oleju i t. d.

5. Okazy, rysunki i fotografie strojów codziennych i świątecznych, letnich i zimowych, dziecięcych, męskich i kobiecych.

6. Okazy, rysunki i fotografie przedmiotów, służących do ozdoby mieszkania i ubrania, n. p. różnych „światów“ z opłatków, pająków ze słomy, ptaków z jaj lub makówek, wycinanek z papieru — pierścieni, szpilek, spinek, krzyżyków, medalików, lasek, tabakierek, bukietów i t. p.

7. Okazy, rysunki i fotografie przedmiotów, związanych z uro-

czystościami, jak: szopki, gwiazdy, turonie, kozy, podłaźniki, ogródki czyli wózki wielkanocne, wieńce dożynkowe, wiązki ziela święconego, palmy, różdżki weselne, kołacze, korowaje, pisanki wielkanocne i t. p.

8. Instrumenta muzyczne: więc piszczałki, różne trąby i trąbity, skrzypki własnego wyrobu, liry, kobzy, rogi, gwizdawki gliniane i t. p.

9. Laski czyli kule wójtowskie, laski z karbami (na karbach liczą kopy zwożone z pola do stodoły i t. p.), oznaki cechowe (cechy), przezmiany i t. p.

10. Zabawki dziecięce: piłki, grzechotki i różne inne wymyślane lub używane przez dzieci.

11. Wreszcie wszelkie inne przedmioty, których tutaj nie wymieniono, a których lud używa lub używał, czy to przy pracy, czy przy zabawie.

12. Rękopisy ze zbiorami pieśni ludowych, zagadek, przysłów, bajek, podań, legend, baśni — z opisami wesel, chrzcin i pogrzebów — dożynków i innych zwyczajów ludowych. Fotografie ludu przy pracy i zabawie, fotografie uroczystości ludowych i t. p.

* *
*

Gdyby w każdym powiecie znalazła się przynajmniej jedna osoba, którąby zajęła się zbieraniem przedmiotów w swojej okolicy dla Muzeum etnograficznego, zainteresowała tą sprawą znajomych swoich i zachęcała ich do współdziałania, to wkrótce Muzeum etnograficzne mogłoby zadośćuczynić wymaganiom i potrzebom naukowym, a społeczeństwo polskie mogłoby być dumne, że stworzyło sobie w dawnej stolicy polskiej, w Krakowie, instytucyę poważną, pożyteczną i piękną, której mu tak bardzo brakowało.

Sprawę tę gorąco polecamy inteligencyi naszej i upraszamy najdrobniejsze nawet przedmioty nadsyłać do Muzeum etnograficznego w Krakowie, Wawel L. 7.